

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Király-u. 43. Tel. J. 428-41.

Előfizetési ára egész évre 20 P,
félévre 10. P. Postafakarék. cseksz. 16760

Beszélgetés a hitközségi Elnökkel.

*„Veácápe lirajsz má jedábér bi ümü
usiv al szajháhti . . .”*

*„Kiváncsian vártam, mit fog nekem
mondani és miként válaszol kérdé-
seimre . . .”*
(Habakuk)

*Még mielőtt szóhoz jutottam, az elnök kezdett el be-
szélni és kemény szavakkal mondta el a hitközségre vo-
natkozó nézeteit.*

— A választójog kérdésével már hetek óta komolyan fog-
lalkozom, gyűjtjük a statisztikai adatokat és előre jelzem, hogy
a *Vázsonyi Vilmos* és elődeim által készített tervezetet fogjuk
kidolgozni a közben megváltozott viszonyoknak megfelelően.
Azonban addig is és azontul is főfeladatomnak tekintem, hogy
a hitközségtől mindenféle politikát távoltartsak.

A politikának megvan a maga fóruma, azonban a hitköz-
ségnél csak egy cél és ideál lebeghet mindnyájunk előtt: *a
hitközség érdeke.* Az előjárósággal közös egyetértésben és
megértéssel dolgozunk a köz érdekében és büszkén említem,
hogy az előjáróság egyetértésben intézi az ügyeket és nem
tapasztaltam, hogy a közéleti szereplésüket bevinnék a hit-
községbe. Nézetem szerint a hitközség elnöki székébe csak
olyan egyéniség való, ki nem volt *exponált politikai faktor.*

— Én hiszem és remélem, hogy az előjáróság támoga-
tása mellett komoly munkát fogok tudni végezni és ennek
megfelelően komoly eredményeket fogok elérni. Már eddig is
nagy az eredmény, de én ezzel nem érem be, én *teljes és tö-
kéletes rend* teremtését tűztem ki célul magam elé.

„Weerasatichu li leajlom . . .” Én eljegyeztem magamat a hitközséggel és minden tudásomat, képességemet, erőmet, energiámat a hitközség szolgálatába állítom. *„Weerasatichu li becedek . . .”* és teszem ezt az igazság jegyében. Én mindent és mindenkit meg akarok ismerni, én mindenkivel megértésben akarom a köz érdekeit előmozdítani, azonban az én iránytűm az igazság és megyek az egyenes úton, s nem hagyom magamat letéríteni se jobbra, se balra. Keresem a békét, a megértést és ámbár mindenkor a munka embere voltam

én a harctól sem riadok vissza

és szükség esetén szembeállok az elgáncsoló ellenfelekkel is.

Keményen és szigorúan beszélt az elnök és komoran nézett velem szembe. Másodpercekre az volt az érzésem, hogy a Vezérlő Akarat ultimátumot közöl velem és harcot jelent be velem szembe. De a közös ideálok, közös rajongások és közös akarások fluiduma járta át a levegőt és a pillanatnyi benyomás elillant, mint a lehellet. Az elnök megszakítás nélkül folytatta:

— Már eddig is sokat végeztünk az előjáróságban és én minden ügyet — mielőtt tárgyalás alá kerül — alaposan áttanulmányozok, akár csak a vállalataimnál. Mindenütt és mindenkit akarok ismerni és nem vagyok hajlandó másra, mint alapos munkára. Nem fogok nyugodni mindaddig, míg a hitközségnél rendet nem teremtek. Arról felelek!

— *Ki fogom irtani a rendetlenségnek még a lehetőségét is és mindenféle protekcionizmus meg fog szünni a hitközségnél. Gondom lesz arra, hogy ez az anyagszállításoknál is az egész vonalon betartassék. Én a sajtóval is jó viszonyban akarok lenni és súlyt helyezek az együttműködésre, mert azt tartom, hogy a felekezeti sajtó ott, ahol az igazság alapján dolgoznak, nem árthat, de viszont sokat használhat és alátámaszthatja az előjáróság munkáját nehéz feladatának megvalósításában.*

A sajtóra vonatkozó nyilatkozatát nem tudtam megérteni és szerettem volna megjegyezni, hogy én a felekezeti sajtó legnehezebb feladatának azt tartom: ügyelni arra, hogy ne ártsen. Mert segíteni ritkán van alkalom és ezért az a legfontosabb, hogy ne ártsunk és ne csináljunk, egy „chilul hásem“-et.

— *Én nem tudok éhes gyomru emberekkel dolgozni és egyik főfeladatomnak tekintem, hogy a tisztviselői kérdést rendezzem. Tudatában vagyok annak, hogy milyen rosszak a gazdasági viszonyok, sőt azt sem téveszttem szem elől, hogy*

ez átmenetileg még fokozódhatik is. Ezekkel a viszonyokkal természetesen számolni kell. Már most nagy a deficit és a takarékossgot az egész vonalon életbe akarom léptetni, de utat-módot keresek arra, hogy ez ne az intézmények lesorvasztásával történjék. Fokozni akarom a bevételeket, igyekezni fogok odahatni, hogy *a gazdagok és jómóduak* nagyobb mértékben támogassák a hitközséget és annak intézményeit. Nem hajlok az optimizmus felé, de bizok magamban és előljáró társaimban és biztosra veszem, hogy a hitközség hajóját *révbe fogjuk vezetni*.

Szerettem volna én is egyet-mást mondani, de nem jutottam szóhoz. A búcsuzás szintén a legridegebb udvariasági formák közt folyt le. Azonban nem hallgathatom el, hogy az elnök beszédéből kiáradó energia imponálóan hatott rám. Az volt az impresszióm, hogy az elnök a „Szombat” működését bizonyos tekintetben destruktívnek tartja és ezzel szemben óhajtotta álláspontját leszögezni. Mégis azzal az érzéssel távoztam, hogy valamint Nagyvárad meg tudja becsülni Jánosháza mentalitását, úgy csak rövid idő kérdése és Jánosháza meg fogja érteni és érezni Nagyváradot. Hogy különböző poszton, de ugyanaz a lelkesedés, a köz ügyei iránti szeretet vezeti a sajtó szerény munkását éppen úgy, mint magas, diszes állásában az elnököt, Jánosháza szülöttét.

A kitérésekről

Már ismét félreverik a harangokat és elterjesztik a közönség széles rétegeiben, hogy a kitérések szaporodnak, hogy a baj ezen a téren nem közönséges és hogy ez ellen valamit tenni kell.

Grossmann Zsigmond rabbi nemcsak a szószéken, hanem a sajtóban is szomorú tünetként kiemeli, hogy az utolsó hetekben lényeges emelkedés tapasztalható, nevezetesen, hogy január 1-től március 15-ig, tehát 2 és fél hónap alatt 78-an tértek át a zsidó vallásfelekezeteiből, míg a múlt esztendőben,

A Budapesti Ügetőverseny Egyesület

április hóban a következő napokon tart versenyeket: d. e. $\frac{3}{4}$ 10 órai kezdettel 6, 13 és 21-én; d. u. 3 órakor 1, 10, 17, 25 és 29-én.

ugyanebben az időszakban 61 volt a kitérések száma. Két és fél hónap alatt tehát 17-el többen hagyták el a zsidó hitet, mint a múlt esztendő első két és fél hónapjában. Ezekután Grossmann rabbi részletezi a kitérések sajátos körülményeit. Én is a statisztikát fontos tudomány-szagnak ismerem és nagyon helyesnek tartom, hogy midőn a multakról megemlékezünk és a jövőbe be akarunk tekinteni, mindig a statisztika adatait segítségül hívjuk. A statisztikai számokba lelket öntünk és azokból szűrjük le a tanulságokat.

Azonban a Grosssmann rabbi ur által felsoroltakból be fogom bizonyítani, hogy a mostani kimutatásnál nincs ugynevezett lényeges emelkedés, mert az ő kimutatása szerint a kitérték egyrésze már elhagyta a felekezetét, csak ennek a bejelentését mulasztotta el és midőn ezt most utólag pótolja, ezáltal szaporította a statisztika kimutatásait.

A Grossmann Zsigmond által közzétett adatokból idézem:

a) 23 éves műegyetemi hallgató, akit egyébként 12 esztendő korában református hitre kereszteltek;

b) 19 éves gymnasiumi tanuló, nővérével együtt, akiket 8 esztendő korban kereszteltek el;

c) 27 éves vegyes házasságból származó kereskedő segéd, kinek anyja is katolikus hitű volt;

d) kereskedő segéd, akit már régen a zsidó hitből való kilépés nélkül felvettek a baptista felekezetbe;

e) 24 éves műegyetemi hallgatót 1919-ben katolikus hitre kereszteltek;

f) 57 éves napszámosnőt kitért gyermekei birták rá, hogy katolikus hitre térjen;

g) 19 éves kereskedő segéd, aki már régebben a keresztény munkásifjak szövetségének tagja;

h) 20 éves joghallgató még 1918-ban evangélikus hitre tért át;

i) 25 éves magánhivatalnoknő, kit már 14 éves korban az evangélikus hitre kereszteltek;

j) egy 24 éves és egy 23 éves magánhivatalnoknő már 11 évvel ezelőtt a belvárosi plébánián a katolikus hitre tértek;

k) végül három fiatalember, kiket az Országos gyermekvédő liga már gyermekkorukban keresztény családnál neveltetett és így a gyerekek keresztény nevelésben részesültek. Ez együtt 14 lelket jelent és ezeket mindenesetre helyes lesz

Neiger J. legelső rituális étterme
 Elsőrangú házikoszt házhoz szállítva 2 Pengő.
 Palesztinai kóser borok állandóan raktáron.
B u d a p e s t, V I., T e r é z - k ö r u t 4.

a statisztikából kivenni, mert ezek régi kitérések, melyeket csak most legalizáltak. Jelenleg a kitérések terén szaporodásról beszélni nem lehet.

Még egy megjegyzésem van a Grossmann-féle statisztikához, nevezetesen midőn a kitérést bejelentő azt mondja a rabbinak „*existenciális okokból*“, „*elhelyezkedés céljából*“, „*állás miatt*“ — ezeket a kijelentéseket nem kell szószerint komolyan venni, mert a kitérő szívesen odadob egy olyan közhelyet, mivel szemben nem lehet érvelni, hogy minél előbb véget vessen a kellemetlen aktusnak. Azt hiszem, hogy Grossmann rabbi ur a legjobban tudja az egész országban, hogy milyen kellemetlen neki a kitérők bejelentéseit fogadni, ugyanigy a kitérők is a legszívesebben rövidre szabják ezt a kötelező látogatást és nem óhajtanak erről az ügyről az őket fogadó lelkésszel hosszabban tárgyalni.

Szerintem a kitérések okait nem kell éppen a gazdasági viszonyokban keresni, mert a faj-szemitizmus mai korszakában csak nagyon ritka esetben történik a kitérés tényleg existenciális okokból.

A kitérésekért felelősek azok a rabbik és hittanárok, akik annak idején elmulasztották a hitet intenzíven terjeszteni az ifjuság között úgy, hogy ma már annyira elterjedt az ateizmus és a vallási közöny, hogy a legkisebb ok is elegendő a vallás elhagyására. Szerintem nagyon helyes, hogy közzéteszik a statisztikai adatokat, sőt az sem ártana, hogy a bécsi vagy a budai hitköztség mintájára hetenként közzétennék a kitérők neveit és az általuk beadott indokokat is. Azonban a kimutatások eredménye ne az legyen, hogy telekürtöljük a világot jajveszékeléssel, hogy baj van, hogy pusztulunk és fogyunk. Ehelyett a rabbi- és hittanári kar fejtsen ki még nagyobb munkát és odaadást, hogy munkásságuk eredményeként a jövő statisztikusa sokkal kedvezőbb arányszámokat jegyezhesse fel.

K i t ű n ő m i n ő s é g ű

**Hutter szarvas
szappan kóser**

כשר

Kapható minden fűszer és festékkereskedésben. Gyártja a budapesti orth. hitköztség rabbinátusának felügyelete mellett:

Hutter József Szappangyár-Olajipar
Részvénytársaság
Budapest, VII, Erzsébet-körut 6. szám
Telefon József 461—91, 92, 93, 94.

ארטה' כשר

„CERES“ ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer,
csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

HUTTER JÓZSEF
szappangyár Olajipar Rt.
Budapest, VII., ker.
Erzsébet-körut 6 sz.
Tel.: J. 461-9 , 92, 93, 94.

Dr. Bródy Ernő : A bekebelezés eltörléséről

A legutóbbi hitközségi választásnál programmpontunk volt a *választói jog kiterjesztése*. Ennélfogva én ezt a kérdést megéretnék tartom és kijelentem, hogy e programponthoz **a magam részéről ragaszkodom.**

A bekebelezési rendszer jelen alakjában semmi esetre sem tartható fenn, azaz szerintem nem lehet a hitközségi választójogot függővé tenni attól, hogy a választójogosult még külön bekebelezve legyen. Nagyon jól emlékezem arra, hogy milyen bosszúságot okozott annak a ténynek köztudomásra jutása, hogy olyan hittestvéreink, akiket a hitközségi élet érdekel és foglalkoztatott, egyszerűen ki voltak zárva a hitközségi élet nyilvánulásai-ból azért, mert annak idején elfelejtettek törődni azzal, hogy kétségtelen választójogosult-

ságuk mellé a bekebelezés külön jogcímét is megszerezzék. Miután a jelenlegi előjáróság ezzel a programmal lett megválasztva és miután a hitközség életében felmerült események idáig hátráltatták ennek a programpontnak megvalósítását, immár semmi akadály nem lehet annak, hogy tényleg megvalósuljon és testet öltson ez a programmpont, amely megfelel a hitközségi élet követelményeinek és az általános demokratikus elveknek, ezzel tehát az igazságnak. Igen természetes ennek folytán, hogy **mindent el fogok követni**

arra nézve, hogy ez az ígéretünk valóra váljon és én hiszem, hogy a hitközség összes illetékes faktora támogatni fogják ezt a törekvést, amelynek hirdetése az ő megválasztásukat eredményezte.

Dr. Gál Jenő : A hitközségi választójogról

A Pesti Izr. Hitközség választójogi mozgalma abba a stádiumba jutott, amely a reform megvalósulásának közeledtét jelenti. Ugyiszólván *egyértelmű a megállapítás, hogy a hitközségi választójog mai rendszere elavult és nem felel meg a Hitközség alkotmányos élete fejlődésének.*

Ki kell terjeszteni a választójogot!

És ha nem is kezelhető úgy ez a választói jogosultság, mint ahogyan azt a világi közélet vonatkozásaiban értelmezni kell.

nem szenved kétséget, hogy *széles tömegeket kell belevonni a Hitközség kormányzatába.* Fel kell éleszteni a hittestvérekben a Hitközség ügyei iránt az érdeklődést és a vonzalmat is. Én azt várom, hogy a helyes mértékben kiterjesztett választójog a kötelességérzetet is emelni fogja és ki fog alakulni egy *egészséges hitközségi közvélemény.*

A legfontosabb szempont az, hogy abban a pillanatban, amikor hitközségi területre lépünk, kívül hagyjunk mindent, ami nem a hitéleffel kapcsolatos és oly vallásos érzület hason át bennünket, amely megszabadít mindnyájunkat azoktól az ellentétektől, amelyek közéleti vonatkozásokban és társadalmi harcokban elkerülhetetlenek.

A felekezeten rejlő minden tiszta erő érvényesülése jusson kifejezésre a hitközségi választójog reformjában.

Mindnyájan kell, hogy érezzük, hogy a Hitközség falain belül: a zsidóság kötelez. Bűnnek tartom, ha bármilyen burkolt formában politika rejtőzködnék az eszmék mérkőzésében és versengéssé fajulna a nemes verseny, amelynek csak egy célja lehet: erős hittel és őszinte áhitattal megértetni a *zsidó kultusz igazi jelentőségét.* A Pesti Izr. Hitközségnek példát kell mutatnia, hogy alkotmánya ment minden kicsinyességtől és profán fogyatékoktól, jogalkotó tényező eleven organizmus, amely vigyáz mindenre, ami hagyomány, szentírás, irott törvény. Emellett vallja, hogy a haladás előtt nem hunyja be a szemét, csak ahhoz nem enged nyulni, ami a hitünk szerint örök és változhatatlan, mint maga a Tóra. Ha ez a gondolkodás lesz a vezérfonalunk, akkor *sikerülni fog a mai szük választójogi keretek oly kiszélesítése, hogy minden hithű zsidó be fog jutni a „vallásos alkotmány sáncaiba“.*

KATZER E. udvari szücs

Molykár elleni megóvó.

Letétjegyünkre
bankunk

pénzkölcsönt nyújt.

Budapest, VI., Ó-utca 34. Nagymező-u. sarok.

Telefon: Aut. 124—83 és 289—93.

A szerkesztő postája

I.

Csergő Hugónak

Az elnöktől lejövet *Csergő Hugó* bekéretett a szobájába és közölte velem, hogy harminc éves írói és hirlapírói múlt után nem hajlandó tűrni a kritikámat s ha harcot akarok, áll elébe. *Rendelkezik a napisajtó nagy része fölött és majd az eredmény meg fogja mutatni, hogy ki az erősebb.* Nem voltam hajlandó a hitközség székházában erről polémiát folytatni és ezután kértem *Csergő Hugót*, vajjon az ő harmincéves hirlapírói múltjában előfordult-e hasonló eset, hogy valaki így akarta az ő hirlapírói tollát irányítani? Hogy mennyire félős és ijedős természetű vagyok, bizonyítom a következő sorokkal, midőn kérdésére a nyilvánosság előtt adok választ.

A hitközségi állásoknál nem az jön számba, kinek milyen írói és hirlapírói érdemei vannak, ha mindjárt a világhírű *Molnár Ferenc*, vagy korunk leghíresebb tudósa *Einstein Albert* lenne is az illető, hanem igenis számít, hogy tud-e „ivret”, „chümeszt” és sok más egyebet, s főként azt kutatók, vajjon van-e neki „*e jidische nesume*”, van-e neki zsidó lelke, mert ezek nélkülözhetetlen előfeltételei annak, hogy valaki zsidó hitközségnél magasabb állást befölthessen.

A cylinder ügy igazán nem fontos. Én miattam akár az összes cylindereket lomtárba küldhetik, azonban vannak esetek, mikor a cylinderformájú kalap bizonyos jelentőséget nyer. Így hallásból tudom, hogy Pápán egy rabbi ülnök pantalló nadrág helyett csizmát kezdett hordani. A csizma becsületes magyar viselet, azonban bizonyos körülmények között szimbo-

Tavaszi férfi felöltők, öltönyök,
csak finom minőségben, szenzációs olcsón

Fehér M. Miksa

ezelőtt

KOHN HEILMANN és FIAI
cs. és kir. udvari szállítók

férfiruhaáruháza

Budapest, IV., Károly-krt. 12.

**Angol kelmék nagy választékban.
Külön mértékosztály.**

likus jelentőséggel bír, nevezetesen, ami a hercegi koronák között a csukott koronát jelenti, vagyis a szuverenitást, úgy a csizma bizonyos viszonylatban *főrabbi jelleget* jelképez és ez ellen a hivek tiltakoztak. Más, hasonló eseteket is tudnék felsorolni, de ez az egy is már eléggé bizonyítja, hogy némelykor joggal lehet kifogásolni a cilindert, mert annak *szimbolikus jelentősége* van,

Egyébként béke velünk!

II.

A „Zsidó Szemle“-nek

„El a kezekkel“ cím alatt cikk látott nyomdafestéket, amely a „Szombat“-ot a legkevésbé sebezhető oldalán támadja meg. Cikkiró azt impudálja nekem, hogy a rabbitekintélyt akarom lerombolni. Ez ellen nem is védekezem, mert aligha akad valaki, aki ilyesmit a cikkirónak elhiggyen, hacsak érdekből nem.

Még *Fischer Benjámín* rabbi ur tekintélyét sem szándékozom lerombolni, mert őt bizták meg a kasrusz ellenőrzésével és a közérdek megkívánja, hogy tekintélyére mindannyian ügyeljünk. A hitközség óriási áldozatokat hozott, hogy a kasrusz intézményeit tökéletesítse, *Hajdu Marcel* elnökhelyettesnek *szivügyét* képezi ez a kérdés és annyit fáradt, buzgókodott, tevékenykedett e kérdésben, hogy én legszivesebben támogatására sietnék. — Vannak azonban kivételes helyzetek, melyek kikényszerítik a hozzászólást és amikor nem lehetünk tekintettel a hivatolt „*rabbitekintély*“-re. Bölcsseink megállapítása ilyen esetekben: „*Én chalken kuved lóráv*“. Ha a

cikk minden egyes pontjára kimerítően válaszolnék és felderíteném az általam ismert kulissza mögött történeteket, akkor esnék bele abba a hibába, amelyet nekem cikkiró ur inszinuál és amelyet én kerülni óhajtok. Ezért csakis a legsürgősebb kérdésekre válaszolok:

1. *Fischer Benjámín* rabbi talmudi törvénytörvényész hiányában a kasrusz ügyekkel meg van bízva, így neki jogában áll, hogy döntő intézkedéseket is eszközöljön. Csakhogy ezzel a joggal vissza is lehet élni.

2. A döntés *Hevesi Simon* dr. vezető főrabbi távollétében történt és cikkiró ur nem mond azzal ujjal, hogy a Rabbinátus a *Fischer Benjámín*-féle döntést helyeselte. Nem is volt módjában mást tenni, mert a kasrusz ügyek intézésével *Fischer* rabbi bízott meg. *Ez nem jelenti azonban azt, hogy a rabbiság a hozott határozatot magáévá is teszi és azt helyesli.*

3. Cikkiró ur *Dr. P. K.* responzumával nem foglalkozik, az ő általa felhozott érveket nem igyekszik megdönteni és

a vitát komoly érvelés mellőzésével személyes térre viszi át.

4. Arra nézve, hogy az orthodoxoknál mi az eljárás, tessék elolvasni a „Zsidó Ujság”-ban megjelent „kál vechajmer” című cikket, mely a responzumban előadott tényeket helyesli és igazolja.

5. Cikkirónak szives figyelmébe ajánlom a következő esetet: Egy alkalommal a híres „nagy Isserlesz” szigorító rendeletet adott ki, de panasztétel után egybehívta a mészárosokat. Ezek hivatkoztak a 100 éves gyakorlatra és arra, hogy a „nagy Isserlesz” elődje „*Mehári Walk*” annak előtte másként döntött. A „nagy Isserlesz” minden habozás nélkül azonnal visszavonta a szigorított rendeletet, meghajolt elődje döntése előtt és kijelentette, hogy a helyi szokás irányadó és nem szabad szigorítani. A szigorító rendeletet még aznap

visszavonta, illetve hatálytalannította. Cikkiró urra bizom az örök időkre szóló nagyhirű „*Isserlesz*” és elődje, valamint a mostani rabbi tudományának és tekintélyének, *Feldmann Mózes* és *Steif Jonathán* tudásával és tekintélyével való összehasonlítását.

6. Ha a cikkiró ur hivatást érez magában „*lábat dobban-tani zsidó értékek lerombolását célzó méltatlan törekvések ellen*”, miért nem szólalt fel akkor és miért nem állott ki a porondra, mikor *védencc* a szószékről igyekezett a Rabbiszeminárium minden neveltjét és különösen *Dr. Weisz Miksa* tekintélyét lerombolni? Ha ez nem történik a rombach uccai szószéken, úgy én sem foglalkoztam volna ezzel a kérdéssel. Nincs nekem ehhez se kedvem, se hajlandóságom.

„*Si Lyra non lirasset,
Luther non psaltasset*”.

III.

Dr. Singer Leó-nak

Valami *Singer Leó* nevű ur, bizonyára veleszületett és műveltség által le nem csiszolt kegyeletlenségénél fogva, megboldogult édesatyám emlékét is belekeveri a vitába. Én a magam személyében állom a támadást, nem kérek és nem várok el kiméletet, de kikérem magamnak, hogy az *édesatyám emlékét* hivatlanul idézzék. Kár volt ráolvasni, mikor én nyilvánosan bevallottam, hogy méltatlan utóda vagyok jámbor életű ősömnek. Ennek tudatában én soha sem idézem apámat, nem hivatkozom rá és most írom le először nevét a „Szombat”-ban: *Kurländer Rafael*. Kikérem magamnak, hogy egy *Singer Leó* nevű ur az *Ő* nevét a szájára vegye.

Hogy kicsoda, micsoda *Singer Leó*, nem tudom s erre nem is vagyok kíváncsi, csak annyit hallottam róla, hogy *védencc*ének a *sógora*. A cikk tartalmával nem óhajtok foglal-

kozni, lölem irhat, amit akar, ha kedve és érdekei ezt így kívánják. Engem nem érdekel.

Cikkiró elég merész olykép állítani be a dolgot, hogy Fischer Benjámín alias a *Calel fiu* apám kedvence volt. Ezt kereken tagadom, ez légből kapott koholmány. Kész vagyok e tekintetben bizonyítékkal is szolgálni, hogy a *Calel fiu* nevet soha nem hallottam az apai házban. Apámnak különben sem voltak kedvencei, mert ez egyéniségével ellenkezett. Ő senkit nem tüntetett ki, mert ez csak mások rovására történhetik, ez pedig ellenkezett jámborságával. *Frankl Adolf* és *óbudai Freudiger Ábrahám* jól ismerték és igazolhatják, hogy különös természete volt. Soha senkivel nem tegeződött, még két legkedvesebb barátjával és iskolatársával: a váci és a püspökladányi Gaonokkal sem. Hetenként egyszer 30—40 bocher evett nálunk, de ezeket ő nem is látta. Az édesanyám külön szobákban terítettett számukra. Fogalmilag is ki van zárva, hogy atyámnak kedvenc *Calel bocherje* lett volna. Édesatyám 1899-ben halt meg és utolsó éveiben teljesen *visszavonultan élt* és kizárólag Kabbalával foglalkozott. Ezek után kíváncsi vagyok, mely években tartózkodott F. B. Váradon?

Ismétlem, a kedvenc Calel bocher esete: Mese.

A divatot irányító s a világcégek által elfogadott, valamint cégünk részére kizárólagosan lekötött tavaszi ujdonságok:

**kosztüm-, kabát-, complé-, ruha- és sport-
kelme különlegességek (Tweed-anyagok)**

a nagy divatnak ígérkező **Flamenga és gyapju georgette** ujdonságok raktáron vannak és azokat készséggel bemutatjuk az érdeklődő közönségnek

BINÉT ÉS BARNÁ

KÜLÖNLEGES DIVATKELMÉK ÁRUHÁZA

Budapest, V., Deák Ferenc-utca 18.

(ADRIA-PALOTA.)

Vidéki t. vásárlóinknak készséggel küldünk mintákat.

A Szentegylet nagy napja

Krammer Miksa elnökhelyettes, Arányi Ignác kir. tan. alelnök, Eismann Gyula, Porgesz József elöljárók. Frey Kálmán, Boschán Arthur, Kovács Hermann választmányi tagok.

Krammer, Arányi és dr. Endrei ünneplése.

Ünnepélyes formák között, diszes közgyűlés keretében, évtizedes eredményes munka elismerése jeléül *Krammer Miksát* elnökhelyettesé és *Arányi Ignác kir. tanácsost* alelnökké választotta meg a Szentegylet. *Wertheimer Adolf* vezetése mellett küldöttség vezette be az ünnepeket, kiket szünni nem akaró ovációban részesítettek. Valóságos élmény volt, amikor az ősz elnök üdvözlésére *Krammer Miksa* állott fel, aki nem sokkal fiatalabb és köszönetet mondott úgy a maga, mint *Arányi Ignác* nevében. Fiatalos hévvel, telítve istenhittel és önbizalommal kijelentette, hogy vállalják a feladatot; befelé megerősíteni a Szentegyletet és kifelé — ha kell — megvédeni.

Stern Samu elnök a hitközség üdvözlését tolmácsolta, különösen *dr. Endrei* igazgatóval szemben. Az anya és a gyermek viszonyához hasonlította a hitközség viszonyát a Szentegylethez. Az anya szeretetével és büszkeségével tekint a Szentegyletre és azon óhajtásának adott kifejezést, hogy hasonló érzésekkel támogassa a Szentegylet az anyahitközséget munkájával.

Elöljáróknak megválasztották *Eismann Gyulát* és *Porgesz Józsefet*. A választmány új tagjai lettek: *Frey Kálmán, Kovács Hermann* és *Boschan Arthur*.

Dr. Káhn Niszon meleg szavakkal emlékezett meg *Hajdu Marcel* nagyszerű kezdeményezéséről és azt kérte, hogy a Szentegylet is hathatósan támogassa a Hajdu-féle akciót, mely mögé lelkesen tömörül minden jóérezsű zsidó ember.

Ezután következett *dr. Endrei* Henrik igazgató ünneplése, kit a közgyűlés felállással és tapssal percekig óvációkban részesített, melyben kifejezésre jutott az osztatlan elismerés *dr. Endrei* hervadhatatlan érdemeit illetően.

Dr. Dési Géza gyönyörű beszédben és meleg szavakkal méltatta a Szentegylet nagy feladatait és hosszasan foglalkozott *dr. Endrei* Henrik közismert és méltányolt munkásságával.

Eismann Gyula és *Kovács Hermann* személye értékes nyeresége a Szentegyletnek.

Olvasom, . . . ; — nem olvasom . . .

OLVASOM

. . . , felekezetünk vezető lapjában, hogy a „*belzi szent*“ udvarán hét napos lakzi volt. A környékbeli lengyel nemesség pompás fogatokat és méneket bocsátott rendelkezésre. A tánchoz és a vigalomhoz a zenét chaszidok szolgáltatták. A rend fentartását kozák ruhába öltözött öreg, szakállas chaszidok végezték, akik lóhátról igyekeztek rendet teremteni. A chaszideusok lovasítását nem vagyok hajlandó elhinni, ez olyan chaszideus mese, mint a többi. Minden lehetetlent hajlandó volnék elhinni a chaszideusok részéről, de hogy szabad óráikban lovasgyakorlatokat végezzenek és kozák módra tudják megülni a lovat, ez mégsem valószínű. Ezután következik a hiradás tragikus része, hogy a vőlegény süketnéma és gyenge elméjű, de ennek dacára ő lesz örököse és követője a „*szent*“-nek; valamikor ő lesz a „*szent*“, a caddik. A különös hiradásnak utolsó mondata a következő: *„A fiatal férj egyébként — ha a szent tudományokban nem is buvárkodhatik úgy, mintha teljeseek volnának érzékei — mélyesen szent és aszkéta életével igyekszik magát méltóvá tenni*

arra a feladatra, amely reá vár. . .“

A gyengeelméjű süketnémaára tehát feladat vár. Nagyon különös. Ha kulturtörténetirő ilyesmit elbeszélne, hogy ez szokásos a botokudoknál, vagy a nyámnyámoknál, akkor is kétellyel fogadnám, mert a józan ész és minden logika, sőt minden etika arculcsapása, hogy egy gyengeelméjű süketnéma valamikor rabbi lehessen, pláne egy „*szent*“.

Nagyon csodálkozom, hogy a különben kulturált dr. Szabolcsi Lajos szerkesztő helyt adott a fenti hirnek kritikai megjegyzés nélkül.

OLVASOM

. . . , hogy *Sándor Pál* komolyan kikéri magának, hogy hetvenéves születésnapját ünnepeljék; várjanak ugyan még husz évig, akkor eltüri az ünnepeletést. Imponáló a fiatalos *Sándor Pál* ezen gesztusa, mely rápirít egyes fiatalokra, akik egy-két évvel időelőtt rendeztetnek maguknak jubileumot, ami az istenbizalom, a „*betuchen*“ hiányát jelenti.

NEM OLVASOM

. . . Örömmel értesültem, hogy a hevesi hitközség-

ben helyreállt a béke a rabbi és hivek között. Beszéltem az *előjárókkal*, beszéltem a *rab-bival* és ezek közötték velem, hogy a félreértések megszűntek és ismét lehetővé vált az áldásthozó együttműködés és kijelentették: *szent a béke*, a 100%-os béke. A magam részéről szívesen vettem tudomásul ezen közérdekű fordulatot, mert a „Szombat” olvasói jól tudják, hogy engem kritikámban sohasem vezet animozitás és nem kenyerem a személyek elleni harc.

„Háleváj” vajha már hirül adhatnám, hogy *Fischer Benjámin* és a hívők között is megszűnt minden félreértés, hogy a rabbi ur megbékélt *rabbitár-saival*, az *előjárósággal* és *ön-magával*. Én leszek a legboldogabb, ha a „Szombat”-ban ezekkel a kérdésekkel és a rabbi ur személyével nem leszek kénytelen foglalkozni. Mert Isten látja lelkemet, hogy engem a rabbi urral szemben semmiféle ellenszenv nem vezet és szívesen járnék vele egy úton a „klál”, a közérdek útján.

NEM OLVASOM

... Kovács Hermann nemcsak a teakereskedők között vezet, de bebizonyította, hogy vacsorarendezéshez is kitűnően ért. A vacsorának be nem vallott célja az volt, hogy az előjáróságot és annak élén az elnököt megnyerjék a bethlentéri templom tervének. Be-

széltek sokan és sokat, de a legnagyobb hatást Nagy Andor érte el kellemes felszólalásával. Humoros példával arra utalt, milyen kicsiny egy rabbi fizetése egy bankigazgató jövedelméhez képest és hozzátehetne volna, mennyivel több tudás és tehetség szükségeltetik, hogy valaki egy rabbi, pl. egy pesti főrabbi állást méltóképen betölthessen. Egy *Hevesi Simon*, egy *Fischer Gyula* vagy *Kiss Arnold* bármely pályán óriási eredményeket tudtak volna elérni, erkölcsiükben sőt anyagiakban is. Képzeljük el, ha fenti egyházi fejedelmek ügyvédi pályán működnének, egészen bizonyos, hogy a legelső helyre kerülnek és mindegyik a magáénak mondhat egy négyemeletes palotát a körúton. Így azonban jobb nekik, a lelkeknek és jobb nekünk, a hiveknek.

OLVASOM

... , hogy a kiváló *Gábor Gyula*, a hitközség nagy érdemeit szerzett főtitkárja nyugalomba vonul. Egyelőre nem vagyok hajlandó az ő eddigi munkáját méltatni és megfelelő világításba helyezni, mert remélem, hogy az általa benyújtott lemondást nem fogják elfogadni és munkaerejét a hitközség a jövőben sem lesz kénytelen nélkülözni. Jól ismerem *Gábor Gyulát*, meg vagyok győződve, hogy ő sok és kitűnő munkát végzett a

hitközség érdekében és lemondásának oka bizonyára nem egyéb, mint elkedvetlenedés. Az előjáróság feladata és kötelessége *Gábor Gyulát* visszafartani, őt megnyugtani és vele hivatalosan is tudatni, hogy a hitközség egész közönsége tisztelettel és becsüléssel tekint fel rá és nagyon nem szívesen látná, ha helyét elhagyná. Ha kevesebbet óhajt dolgozni, akkor is vissza kell őt tartani, hogy megmaradjon a helyén, tapasztalataival, bölcsességével támogassa megértő helyettesének *Eppler Sándornak* munkásságát és még sok ideig áldásthózáan működjenek a hitközség és a köz érdekében.

NEM OLVASOM

. . ., Március 23-án az Erzsébetvárosi Kör disztermében zsidó kulturünnepélyt rendeztek a *Fábriczky-féle* templomegyesület javára. A műsor számokból görcsövi vizsgálat mellett sem lehetett volna kihámozni, hogy a kulturünnepélyt felekezeti zászló alatt és templomi célokra rendezték. Ha a kiváló *Beregi Oszkár* minden rendezői instrukció nélkül véletlenül nem vette volna be a programjába *Ezekiel próféta* egyik fejezetének recitálását, akkor ezen ünnepély bármelyik keresztény egyesület keretébe is beillett volna. Természetesen az obligát tánc sem maradt el, mely koreográfiai mutatvány

ellen, ha ilyesmit felekezeti cégér alatt mutatnak be a közönségnek, katolikus pap és református lelkész okvetlenül felemeli tiltakozó szavát. Különben nem újság ez ma Budapesten, mert ugyanez történt a *Facsarnokban* néhány héttel ezelőtt az *Izr. Tanítóképző* által rendezett kulturünnepélyen azzal a különbséggel, hogy ott volt, kitől számonkérni e történeteket é. p. a *Tanítóképző tanári karától*, az élén *Szemere igazgatóval*. Ezen kulturünnepély rendezésénél, azonban nem tudom kit lehet felelősségre vonni, csak annyit tudok, hogy a körzet egyik szellemi vezére és funkcionáriusa *Kanizsai Dezső*, a körzet lelkipásztora pedig *dr. Schwarz Benjámint*, aki szintén jelen volt a kulturünnepélyen és így remélem, hogy a főtisztelendő ur gon-

A közeledő

פסח

ünnepekre

idejekorán gondoskodjon

ארט. כשר

szappanokról

Gyártja, a budapesti orthodox rabbinátus felügyelete alatt az

ALBUS szappangyárak

Schützer Jakob és Fia cég

Kossuth Lajos ucca 13.

doskodni fog róla, hogy a jövőben ilyesmi ne forduljon elő.

A plakátokon különben dr. Fischer Benjámint pesti rabbi, mint védnök szerepelt és ám-bár köztünk dul az elvi harc, biztosra veszem, hogy ő a rendezés ilyen módjáról nem tudott és bizonyára elsőnek fog tiltakozni az ellen, hogy effajta kulturünnepélyeknél a jövőben nevét, mint védnökét felhasználják.

OLVASOM

... és elindultak a napkeleti bölcsek vándorgyűlést tartani Győrbe és felkeresték az ottani irástudókat, rovancsolták a liturgiai leltárt és számon kérték: miért is hiányzik a közismert „Kolnidré” az Engesztelőnap előestéjén az imarendből? Én hive vagyok a „Kolnidré”-nek és ellenzem annak eltörlését, viszont ismerem a szomorú történelmi folyamatot, mely egyes helyeken kikényszerítette a „Kolnidré” eltörlését. Így nem kisebb ember, mint a híres orth. rabbi S. R. Hirsch, Oldenburgban elrendelte a „Kolnidré” elhagyását. A fürge tudósító közli, hogy a vita folyamán előkerültek a Talmud foliánsok és abból érveltek a „Kolnidré” mellett. A cikknek tagadhatatlanul az volt a ten-

denciája, hogy a szereplőket úgy tüntesse fel, mintha reggel, délben, este mással sem foglalkoznának, mint a Talmud hatalmas kötetével.

Ezzel szemben az a tény-állítás, hogy a talmud soha és sehol nem foglalkozik a „Kolnidré”-vel, mert a „Kolnidré” sokkal későbbi keletű és ezt a Talmud szerkesztői nem is ismerték.

24. sz.—1930.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A budai izr. hitközség I. ker. Váli ucai elemi iskolájában az 1930—31. iskolai év kezdetétől betöltendő a 3. és 4. tanítói állás. A 3. állás, melyet ezidő szerint helyettes tanító foglal el, véglegesen töltendő be, férfi-tanítóval, a 4. állás ideiglenesen, tanítónővel.

A pályázó 40 éven aluli férfi, illetőleg nő, a héber tárgyakban kiválóan jártas legyen úgy, hogy a vallásoktatást magasabb fokon is elláthassa. Képzettségéről, családi állapotáról, valláserkölcsi életmódjáról, valamint különleges képességéről (zene, ének, szlőjd, nyelvismeret) tanuskodó bizonyítványok is melléklendők. Díjazása a fővárosi elemi iskolai óraadó tanítók díjazásának felel meg. Pályázati határidő: 1930. május 1.

Budapest, 1930. március hó.

A Budai Izr. Hitközség
Iskolaszéke.

(II. Fő-u. 12. I. 18.)

KUFFLER

É T T E R E M, 1902. ÓTA FENNÁLL.
Egy teremmel újonnan átalakítva.
ELISMERT *koser* כשר *házikoszt.*

Menürendszer: délben, este. Vilmos cs. ut 39. (Hajós-u. sarok.)

A SZOMBAT HIREI

Szudy Elemér

érdemeinek méltó elismerését magas kitüntetéssel honorálta a kormányzó. Gyönyörű jelképe ez a kitüntetés az egész magyar sajtó becsülésének és érdemeinek, amely pártokra és érdekekre való tekintet nélkül, egységesen becsüli és sokra értékeli *Szudy Elemér* munkásságát és a sajtó hivatásának mélyebb valójából fakadó lelkesedését. *Szudy Elemér* nehéz időkben került mai felelősségteljes pozíciójába, amelyben az ellenőrzés tisztjét mindenkor közmegelegedésre tudta harmonikusan összeegyeztetni a sajtó érdekeivel, amely *Szudy Elemérnek* köszönheti mai konszolidált kiforrottságát és mindama bázisokat, amelyek a további hatalmas fejlődési processzusokhoz fogja vezetni a magyar sajtót.

A «Beth-Jiszroel» egyesület f. hó 6-án tartott közgyűlése *Steiner* Jakab alelnököt 40 éves házassági évfordulója alkalmából örökös disztagnak választotta meg. *Bloch* Sándor elnök szeretete és elismerése jeléül táliszt és imakönyvet adott át az ünnepeltnek.

Baracs Károly emlék-ünnepély. Március 27-én a Pro Palestina Szövetség kegyeletes emlékünnepélyt rendezett elhunyt elnökének emlékére. Ennek kimagasló pontjaként *dr. Kiss Arnold* vezető-

főrabbi olvasta fel remekbe készült költői alkotását az elhunyról. Az előkelő hallgatóság zajos tapssal hódolt a költő-papnak.

A VII. ker. Bethlen-téri Templomegyesület a f. é. március hó 30-án *dr. Haas Miklós* gyógyszerészt választotta meg egyesületi elnökké. Közgyűlés rendkívül impozáns keretek közt folyt le. *Tolnai Béla* meleg szavakban üdvözölte az újonnan megválasztott elnököt, elébe tárva vállalt kötelezettségeit. *Dr. Haas Mik-*

A JUBILÁRIS

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

10 NAPJA A MAGYAR ÉS
AKÜLFÖLDI KERESKEDŐK
TIZEZREINEK TALÁLKOZÓJA

lós székfoglaló beszédjében a hitélet fontosságát, a kulturális problémákat és a karitatív munkát jelölte meg programjául.

A pécsi izr. hitközség *dr. Deutsch Zsigmond* elnöklése mellett tartotta meg évi közgyűlését, melyen *Weisz Gábor* főtitkár számolt be az előjáróság széles alapon fekvő ügymenetéről. A kiváló szónok *dr. Wallenstein Zoltán* főrabbi intenzív lelkipásztori működésével erőteljesen támasztja alá a hitközségi munka minden megnyilvánulását.

A szegedi hitközség hatalmas fejlődéséről számol be a kitűnően szerkesztett évi jelentés. *Lőw Immanuel* mellett *dr. Frenkel Jenő* látja el nagy hozzáértéssel a rabbi teendőket. A jelentés egyik érdekes részlete, hogy az anyahitközség az orthodox érzelmi híveknek autonómiát engedélyezett, azokat anyagilag támogatja, de kifelé fenntartja az egységet.

Az újpesti hitközség most megválasztott népszerű

elnöke, *Arányi Adolf* egy harmadik, új templom építésének tervével foglalkozik. A mostani súlyos viszonyok közt sokszorosan nehéz a terv keresztülvite, de *Arányi Adolf* istenbizalmas szorgalma és kitartása le fogja küzdeni az akadályokat és valóra váltja a bátor és szép elgondolást.

Már április 16-án kezdődik az új osztálysorsjáték, melynek játékterve rendkívül előnyös és a hirtelen meggazdagodás reményét kelti fel az érdeklődőben. A sorsjegyek mennyisége 84.000, melyek közül 42.000 számot biztosan kisorsolnak, tehát minden második sorsjegy nyer! A sorsjegyek ára 1 osztályra egész 24 P, fél 12 P, negyed 6 P. A jutalom 300.000 P, a főnyeremény 200.000 P, úgy hogy a legnagyobb nyeremény szerencsés esetben egy fél millió P. Kisorsolásra kerül azonkívül 100 ezer, 50 ezer, 40 ezer, 30 ezer, 25 ezer stb. Összesen közel 8 millió P készpénz. A sorsjegy iránt óriási az érdeklődés.

BERGER LÁSZLÓ

KÓSER כשר HUSCSARNOKA

BUDAPEST, VII., KISDIÓFA U. 13. Telefon: J. 401-12.

Állandóan friss vágásu כשר borju- birka- és elsőrangú hizlalt marhahusok.

ALAPITTATOTT 1873-BAN.

A „SZOMBAT“ közgazdasága

Róna Lajos és a Pénzvilág

Büszkeséggel kell most, többre mint egy egész évtized előttre visszagondolnom és a „Pesti Tükör“ feledésbe merült emlékeit előráncigálnom, hogy *Róna Lajossal* való kapcsolatomat ismertessem. A Pesti Tükör c. politikai napilap, — amelyet én alapítottam, — közgazdasági rovatát a ma köztisztületben álló és arrivált közgazdasági zsurnaliszták, *Fodor Oszkár* és dr. *Kósa Miklós* vezették. Róna Lajos a lap elindulása percétől fogva tagja volt a szerkesztőségnek, majd később felelős szerkesztője lett a lapnak, de már ezt megelőzőleg Róna Lajos volt az első, ha nem tévedek, aki az akkori Pesti Tükörben a nagy és színes közgazdasági riportírást meghonosította.

Ki ne emlékeznék a Generali biztosító akkori nagynevű vezérigazgatójára, *Ricketti-re*, aki kénytelen volt hirtelen lemondani állásáról, ami európai közgazdasági vonatkozásban is óriási feltűnést keltett akkoriban. Ekkor utazott Róna Lajos az én inicialivámra Triestbe, ahonnan feltűnéskeltő riportorozatokban tudósította a lapot erről a nagy szenzációtkeltő bukásról, olyan élvezetesen, színesen és megkapó ujszerűséggel, amely zsurnalisztikai stílusnak ma is alig egy-két megszemélyesítője van Róna Lajoson kívül, aki ilyenformán ugylátszik régi oroszlánkarmaival vájta mélyen a gazdasági köztudatba a *Pénzvilág* elevenségének, etikájának és közkedvességének kijáró tiszteletet és elismerést.

Első Dunagőzhajózási Társaság. (Alakult 1830.) A társaság tölt be, az értékes hajóparkjával, hajógyáraival és a közvállalat, amely a dunai hajólekedés lebonyolításával, kiforgalomban hatalmi pozíciót lencven éve áll fenn. Pécsen

RADION EGYMAGA MOS!

Gyártja: **Hutter József szappangyár — Olajipar rt.**
Budapest, VII., Erzsébet körút 6.

Telefon: József 461-91, 92, 93, 94.

kitűnő és hatalmas szénbányákkal rendelkezik, melynek terméke a hazai szénbányatermékek közül a legértékesebb. Magyarországi igazgatósága élén a dunai hajóforgalom első nevű megszervezésében való érdemeket szerzett *Dormándy Géza* vezérigazgató áll, aki szorgalommal és fegyelmezettséggel irányítja a társaság nagy érdekeit, a magyar nemzetgazdasági érdekek nagy s általános szempontjainak figyelembevételével.

Az Európai Áru és Podgyászbiztosító mérlege. Április 10-én fogja tartani huszonkettedik közgyűlését az Európai Áru- és Podgyászbiztosító Rt., mely 400,000 Pengő alaptőke mellett 124.377 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Ez a jól vezetett magyar társaság igen solvens, hiszen pénzkészlete, bankbetétei és folyószámlái 1,326.000 pengőt tettek ki. értékpapírtárcája 77.000 pengő könyvértékkel szerepel a mérlegben. Az év végi nettó díjtartalékok meghaladják a 240.000 pengőt, a kártartalékba pedig függő károkért 51,686 pengőt helyeztek. A Pesti Tőzsde értesülése szerint az idei osztalék 11 P — 11 százalék lesz, a tavalyi 10 pengős osztalékkal szemben.

Magyar Fém- és Lámpaárugyár márciusban tartotta ezévi rendes közgyűlését, melyen 1 millió 800.000 P alap-

és 3 millió P tartaléktőke mellett 335.190.02 P nyereséget mutat ki. A vállalat kitűnően van foglalkoztatva és zománccgyárán kívül lámpagyára is elsőrangú árukat szállít.

A Bauxit Trust A.-G. igazgatósága a f. évi május hó 1-ére Zürichbe egybehívandó közgyűlésnek részvényenként 3 svájci frank (az 50 svájci frank névérték után 6 százalékos) osztalék kifizetését fogja indítványozni. A kedvezőtlenebb üzleti eredményt a bauxiteladásoknak az általános gazdasági válság következtében beállott csökkenése okozta. Hogy miként fog a folyó üzletév alakulni, azt a világgazdaság mai helyzetében áttekinteni még nem lehet.

Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. igazgatósága elhatározta, hogy a folyó évi április 12-re egybehívott közgyűlésnek az 1929. évre részvényenként 10 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni. Az igazgatóság Beck Adolf igazgatót ügyvezető igazgatóvá és dr. Gattein István igazgatóhelyettesét igazgatóvá nevezte ki.

Szerkesztésért és kiadásért
Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE felel
Budapest, VII., Király utca 43.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach ucca 8. sz.
